

מה עלי לומר לשכני היהודי?

מערבית: נביל טנוס

ד"ר ויסאם ג'ובראן הוא מלחין, נגן, משורר, סופר וחוקר. למד קומפוזיציה וניצוח תזמורתי במוסקבה ובברלין. הוא בעל תואר דוקטור בהלחנה מוזיקלית, וזכה ביותר מחמישים פרסים בין-לאומיים בהלחנה ובנגינה, בנוסף למענקי יצירה. ג'ובראן חיבר יותר ממאתיים יצירות מוזיקליות, ופרסם עד כה 14 ספרי שירה, סיפורת ומחקרים.

מזמור החורבן

[כ א ב]

יָלַד כּוֹתֵב אֶת שְׁמוֹ בְּכַתֵּב יְדוֹ הַקָּטָן
כָּל תָּא בְּגוֹף הוּא שְׁמוֹ,
כָּל פֶּסֶה.

כָּה נִקַּל אֶסּוּף הַשְּׁבָרִים,
כָּה הֵדֵם הוֹפֵךְ לְמַפָּה
וְהַבֶּשֶׁר לְתַמְרוֹרִים.

*

[ר פ ה]

עֵינֵינוּ שֶׁל אֱלֹהִים צוּפָה
מְסִירָה אֶת הָאֶבֶק בְּמִצְמוֹץ
קוֹרֵאת אֶת הָאֲדָמָה בְּשִׁפְת אֲרוֹן הַמֵּתִים
דּוֹמַעַת

מִמְטִירָה עַל הַיָּם.
הַיָּקוּם כָּלוּ נֶעְצָר,
מִתְאַבֵּל עַל נִשְׁמַת הָאֲדָמָה.
רַק הַגְּלִים הָעֶקְשִׁים
עֵדִין מִתְגַּלְגָּלִים.

*

[א ב ד]

פְּנִים מַאֲבֹדוֹת אֶת זֶהְרֵן.

בְּמִסְפָּרִים

שְׁמַחְבָּרִים, מְחִסִּירִים

מְכַפִּילִים, מְחַלְקִים

פְּרָקִים שְׂכוּתֵב הַנִּסְתָּר

אֲדָמָה שְׁמוֹחֶקוֹת הַמָּלִים

חַיִּיהָ

שְׁמִנְפֶּץ הַפְּלֶחֶן.

*

[ז י פ]

בְּשֵׁם הַסֵּפֶר הַזֶּה

הָאוֹר נֶעְצָר,

דָּם נִשְׁפָּךְ

בְּשֵׁם הַסֵּפֶר הַהוּא.

סֵפֶר נֶאֱבָק בְּסֵפֶר

לְשֵׁם מָה אֶפּוֹא הַתּוֹכָה?

עֲנֵן חוֹמֶק מְשֻׁמִּי וְשׂוֹאֵל:

הָאֵם הָעֶבֶר הַפֶּךְ לְכַדּוֹר,

וְהָרָחֵם לִלְעֹ?

הָאֵם שֶׁנֶּן הֵיטֵב אֶת הַפְּסוּקִים עַל הַמּוֹת?

הָאֵם שֶׁנֶּן הֵיטֵב אֶת מְזֻמּוֹרֵי הַהַעֲדָרוֹת

בְּטָרֶם יִהְיֶה לְקָרְבָּן

עַל מִזְבֵּחַ

שְׁאִין בּוֹ תִּפְלֶה

זוֹלַת נְבִיחוֹת הַכְּלָבִים?

מה עלי לומר לשכני היהודי?

מה עלי לומר לשכני היהודי?

הלא אינני שיך ל"כאן"

אבל כאן,

על האדמה הזאת,

פסעתי את פסיעותי הראשונות.

כאן,

על האדמה הזאת,

למדתי את להטוטי השפה,

והתויתי את מפות האבדן

במבוכי.

כאן

אבדתי את מפתחות השיבה

אל זמן שלא נותר ממנו

זולת הבאות.

אני לא שיך לכאן

לא שיך לשם

אין לי ספר

אין אדמה שדי בה להכיל את האלפבית שלי

אין אלים לשאף את הקטרת שלי

אבל כאן,

על האדמה הזאת,

התאהבתי לראשונה.

כאן,

על האדמה הזאת,

כאבתי את האבדן,

מתי אלף פעמים

כדי להשיב לעצמי את חיי.

כאן,

על האדמה הזאת,

חיותי שנית אהבה,

ואבדתי אלף מתנים,

בעודי מחבק את כריותי.

אֵיךְ אֶסְבִּיר לוֹ
 שְׁאֲנִי הָיָה כָּאֵן וּבְכָל הַיָּקוּם,
 שְׁאֲנִי נוֹדֵד כְּצִפְרִים,
 עוֹזֵב עִם הָאוֹר
 כְּאֵלֵי הַהָרִים.
 אֲבָל הַקְּנִים שֶׁעַל הָאֲדָמָה הַזֹּאת
 הַסִּלְעִים שְׁלָה
 הַמַּחְלוֹת הַנִּשְׁכָּחוֹת שְׁלָה
 כָּל דָּבָר
 מֵעַל הָאֲדָמָה, מִתַּחַת לָאֲדָמָה
 כָּל דָּבָר בָּהּ
 שִׁיךְ לִי!

מָה עָלֵי לֹמֵר לְשִׁכְנִי הַיְּהוּדִי?
 הָאֵמֶר לוֹ שֶׁהוּא
 דֹּבֵק בְּסִפֵּר שְׁלֹא מִכִּיר אוֹתִי,
 לֹא מִכִּיר אֶת הַזְעֵתָר שֶׁל הָאָרֶץ הַזֹּאת,
 וְאֶת רֵיחַ יְלִדֶּיהָ
 שֶׁטָּרָם נוֹלְדוּ?
 הָאֵמֶר לוֹ בְּעֵת לִקְוֵי חֲמָה,
 עַתָּה יִאֲפִילוּ הַכּוֹכָבִים
 וְיִזְעַקוּ הַהָרִים:
 לִי בְּעוֹלָם הִנֵּה בְּרָקִיו
 וְלוֹ הַמְטָפוֹרוֹת שֶׁלוֹ
 וְרַעְמָיו?
 כְּשִׁיאֵמֶר לִי:
 הֵייתִי כָּאֵן לְפָנֶיהָ,
 אֱלֹהִים הַבְּטִיחַ לִי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת,
 אֵמֶר לוֹ:
 אֲבָל אֲנִי כָּאֵן מָאֻז וּמַעוֹלָם
 וּלְעוֹלָם
 אֲנִי נִשְׁאָר כָּאֵן
 וַיְהִי מָה!